

Иже по се и по мору мара и неаго оутробио в аксы монго сладеаго мнха . и по не
 и зрети мору не с мати н мору и гопри зрению . еже на црѣ ствомн . тако же и
 на прѣвнхъ стынхъ и православннхъ црнхъ . тако же и на гтѣ прѣстго дхѣ
 на црствовани злѣ . и на ставн мегна семанс рѣ стѣн . **Т**ѣм же и на хъ и же вѣ
 ха ба благо вѣ рннн . и хъ о лн вѣ нннн е деспотъ стѣ фанъ . и на гтѣ стн в а н хъ
 лн вѣ на а гтѣ сподѣ а н м а н . кѣ ра . е ѣ гнннн . и прѣ в з а н б а н нннн б р а тѣ ц р ѣ
 ст в а м н в а л ь к ѣ . г д ѣ г о д ѣ с ѣ о б р ѣ т е о у т о в р ѣ м е . **П** а л о ц н н к а н м о у р н . и с к о о
 с п ѣ ш н н к а г а в а н с п а n a ш e g o t y x a . и т o g o п р ѣ т о у ю в н ц о у г п o ж o y б ц o y
 и п р н д в o y м a p n o . **И** к а к o в ѣ с п o м e н o y ц р т в o y м н . г п ѣ n a л a n k a m n . д e c t o
 т н ц a . к ѣ р a . e ѣ п p a z n a . т o б ѣ o y e n a ц o t в o y m n . д a п p n a л o ж н c в o e r a d n a ш e .
 с в л o n ѣ c o n . д o м o y п р ѣ t t y e b e g o m t p n . o e n t e a n ц p c a g o n ѣ b a n c a g o m o n a
 o t n p a x n a a n d a p a . л ѣ в e ц a g o в ѣ t ѣ n g o p ѣ a ѣ o n a . н e n d ѣ в ѣ p t в o m n n n n o
 б a g o e ж e л a n n e . e ж e c o в o e n d n n . c ѣ в e ш a x ѣ c ѣ g o ж o m ѣ . n a n n c o m a m n . к ѣ р a
 e ѣ g n n n o m ѣ . и c ѣ в a e t e n n ц p t в a m n . н e п р ѣ z p ѣ t n n . n n a m o л e n n a . и ѣ
 п a ч e c ѣ p a d o c t n o n . p d ѣ e m ѣ n п a n n n t n . z a n e n n o y k e a n c o y a o y e b ѣ . и
 o y e p d ѣ n n e ж e c ѣ n a m ѣ . б a g o в o a n ц p t в o m n . и d a p o b a x ѣ o e n e c л o b a b a t n e . e ж e
 п ѣ o y л e в ѣ t c o n . ц o n d p ѣ ж a m ѣ o y p o n n o . m a д e n ѣ п c e n c n n ѣ . п p n g n o y
 и p a d n t e a m n c t o m o y c n e z o y . и т a c o z n c o n d a p o b a c p t в o m n c e л o e e n e c t a
 c e a c o m ѣ . и ц o n m ѣ c o y e n a e m e g n . и x a т a p n и п p a v n n ѣ в e a k e . п p n g n o y
 m n и p a d n t e a o c t o m o y c n e z o y . и т a c o z n c o n d a p o b a c p t в o m n c e л a т a z n
 д a c n n ѣ n a m a k o n c e c o y . ц p c k o y o б a ц n n o y . и a n c o y n a n n n ц o y . д a c n n
 п p n o ж n m o n a c t n p o y p p e t t e e б ѣ ц e x n a a n d a p e c ѣ n n t a c o ж e в ѣ ш e p e c k o
 x o m ѣ . д a c o y o n a z n c e л a b ѣ o б л a c t ѣ ц p c a g o n ѣ b a n c a g o m o n a c t ѣ p a x n
 a n d a p a . k a c o t o n n n t m e t o x n e . k o n c o y n p n a л o ж n a n c t a m o a g o c t a
 n x t n t o p n e . и ц p e n c p a n n e . и t o c o d a c p ѣ c k a . **П** м a o e g o ж e n y k o a n e e
 п o n a g c n t в o a t n . и a n e p a t a c p t в a m n . и a n e n a . и a n e n o y c e a . и a n c o e
 o e c p a d n n c ѣ m a n n ѣ . б a n ж n a a g o n a n d a n n a a g o . и a n n o y c e n n o e n n o e n n o
 n ѣ c o e g o o t o y ж n n ѣ . c e c m o y b n n e n c a n n o m o y e t g o p n t n e . и n a
 ч e o y t в p d n t n e . и п р ѣ b ѣ в a t n e n e o c o л ѣ б e n m o . k o t o n d p ѣ n e e e v n
 ш e n c a n n o e p a z o p n t n . т a c o b a g o d a p a z o p n t ѣ g ѣ e n p p e x t a a e g o
 m t n x n a n d a p e c k a . и v m ѣ c t o n o m o ц n d a m o y e c o y n p n n a z a n . и e a
 a n ѣ c t p a n n a g o n e n n a n n a п p a в e d n a g o c o y д e c k a . и d a v п p o k c e t ѣ o e n e
 c t ѣ n o e v k a b o y o y e n n x ѣ . и a m o y e c t e c e t ѣ n n n e p e c o ш e
 k p ѣ c e g o n a n n a n a ч e d e x n a n n n ѣ . **Д** и т e t n o n ѣ . т p e t n a d e c e t ѣ
 v ѣ a t o . a . ц p e . и n d n e t n o n ѣ . т p e t n a d e c e t ѣ .

И ЖЕ ВЪ СЪВЪЩАХЪ СЯ ДУХЪ СВЯТЫЙ

Текст повеље*

По неизр(ε)чен¹ номоу м(и)л(о)ср(ь)дію и бл(а)гооутробию бл[а]д[ы]кы мо-
кго сладкаго ми Х(рист)а и по не|2|изр(ε)ченномоу и в² сем(и)л(о)стивно-
моу кго призр³ѣнію¹ еже на ц(а)рьство ми, іакоже² и |3| на пръвѣиухъ с(вє)-
тъиухъ и православнїиухъ ц(а)рихъ, такожде³ и бл[а]г[о]д[ѣ]ть⁴ прѣс(вє)-
5 т(а)го Д(оу)ха |4| на ц(а)р(ь)ство ми изліа и постави ме г(осподи)на земли
срѣствѣи⁵. Тѣм⁶ же и азъ иже въ |5| Х(ри)с(т)а Б(ог)а бл(а)говѣрнии и
Х(рист)олюбивїи г(осподи)нѣ⁶ деспоть Стефанъ, и бл(а)гочьстиваа и Х(ри)-
с(т)о|б|любиваа госпожда и маика ми кѹра Бѹгїенїа, и прѣвѣзлюбакн⁷ нши
10 имоуши и сѹпо|8|спѣшника Г(оспод)а Б(ог)а⁷ и Сп(а)са нашего И(со)у(са)

* Редакција издања: Татјана Суботин-Голубовић и Ирена Шпадијер. Превод: Татјана Суботин-Голубовић

¹ Код А. Соловјева у овој речи изостављено је слово и; треба: призрѣнію.

² Код А. Соловјева погрешно: іакоже.

³ Већи део ове реченице у трећем реду: на прѣиухъ с(вє)тъиухъ и православнїиухъ ц(а)рихъ, такожде ... је код Соловјева испуштен.

⁴ Код Корабљова: благодать.

⁵ Код Соловјева: Срѣствѣи.

⁶ Код Корабљова ова реч испуштена.

⁷ Реч Б(ог)а испуштена је код Соловјева.

Х(рист)а и того прѣч(и)стоу ю вл[а]д[ы]ч[и]цоу г(о)спождоу Б(огороди)-
 цоу |9| и пр(и)снод(ѣ)воу Марію. И како въспоменуоу ц(а)р(ь)ствоу ми
 г(о)сп(о)га и маика ми, деспо|10|тица кѣра Бѣпраѣїа трѣвоуе на ц(а)р(ь)-
 ствоу ми да приложи своє ради д(оу)ше |11| сѣло нѣкок домоу прѣч(и)-
 15 стые Б(о)гом(а)т(е)ри, шбители ц(а)р(ь)скаго и великаго мона|12|стира Хи-
 лан'дара, лежешаго въ с(ве)тѣи горѣ Яфона⁸. И видѣвъ ц(а)р(ь)ство ми
 нкино⁹ |13| бл(а)гое желаніе еже ш своєи¹⁰ д(оу)ши, съвещашъ съ гос(по)-
 ждомъ и маиком ми кѣра |14| Бѣгнѣишмъ, и съ властели ц(а)р(ь)ства ми,
 не прѣзрѣти н(к)ина¹¹ моленіа, нь |15| паче съ радостію и (оу)срдіемъ ис-
 20 плънити, за нкиноу великоу любовь и |16| оусрдіе кже къ намъ бл(а)гово-
 ли ц(а)р(ь)ство ми, и даровахъ ши¹² сѣло Явельчїе оу жоу|17|пѣ оу Левьч'-
 скои¹³, що к дръжалъ оу пронію Младень Пьсисинь при г(осподи)ноу |18| и
 родителю ми с(ве)томоу кнезоу. И такози ши дарова ц(а)р(ь)ство ми село
 сїе и съ за|19|сел'комъ, и що имъ соу биле мекк, и хатари, и правинѣ всакє,
 25 при г(осподи)ноу |20| ми и родителю с(ве)томоу кнезоу. И такози ши¹⁴
 дарова ц(а)р(ь)ство ми села тази, |21| да си ихъ има колико соуцоу свою
 бащиноу или коупленицоу, да си ихъ |22| приложи моностироу¹⁵ Прѣч(и)-
 стые Б(огороди)це Хилан'дар'ские, такоже выше реко|23|хомъ, да соу она-
 зи села въ область ц(а)р(ь)скаго и великаго монастыра Хи|24|лан'дара, ка-
 30 ко то и¹⁶ инѣ метоухїе, кок соу приложили с(ве)таа моа господа |25| и х'ти-
 торїе, и ц(а)рїе и кралїе, и господа срьв'скаа. И м(о)лю егоже изволи Б(ог)ъ
 |26| по нас(ь) г(о)сп(о)д)ствовати, или врата ц(а)р(ь)ства ми, или с(ы)на,
 или въноука, или коег(о) |27| шт сьродникъ нашихъ, ближнаго или дал
 наго, или по п(о)поущенію Б(о)жію |28| нѣкоего шт тоуждихъ нас(ь),
 35 сїемоу више писанномоу не потворити се¹⁷, нь па|29|че оутврьдити¹⁸ се и

⁸ Код Корабльова: Яфона.

⁹ Код Корабльова ова реч раздвојена: нк ино.

¹⁰ Код Соловјева: своєм.

¹¹ Код Корабльова сада иста реч: ню и на.

¹² Корабльов чита: ю.

¹³ Код Соловјева погрешно прочитано, тако да испада потпуно другачије име жупе: оу жоупѣ Оулевьчскои (!).

¹⁴ Корабльов поново чита: ю.

¹⁵ Код Новаковића погрешно: моностироу.

¹⁶ Код Корабльова штампано спојено: тои.

¹⁷ Корабльов штампано спојено: непотворитисє.

¹⁸ Код Корабльова спојено: оутврьдитисє.

- прѣвѣвати непоколѣвимо. Кто ли дрѣзне сѣе ви|30|ше писан'ное разори-
ти, таковаго да разорить Г(оспод)ь Б(ог)ь и прѣч(и)стаа Б(о)го|31|м(а)ти
Хилан'дар'скаа, и вѣмѣсто помощи да¹⁹ моу е соупърница здѣ и вѣ |32|
д(ь)нѣ страшнаго испитанїа праведеднаго (!) соудїе Б(ог)а. И да е про-
40 клетъ ѡт всѣхъ |33| с(вѣ)тыхъ(ь) ѡт вѣка Б(ог)оу оугождьшихъ, и да моу
е оучестїе съ тѣми иже рѣкоше: |34| кровь егѡ на нас(ь) и на чедехъ на-
шихъ²⁰ ...Аминь:...
- |35| Вѣ лѣто ꙗꙋ ц ꙗꙋ гї, индиктиѡнѣ трети на десете .:--
† Иже вѣ Х(ри)с(т)а Б(ог)а вл(а)говѣрны и х(ри)с(т)ѡлюбивы г(осподи)нѣ
45 Ср[ь]влемь деспот(ь) Стефань

Превод повеље

По неизреченом милосрђу и добротом владике мога слаткога Христа и по неизреченој и свемилостивој бризи Његовој за царство ми, као и за прве свете и православне царева, тако је исто и благодат Светога Духа излио на царство ми, па ме је поставио за господара Српској земљи. Стога и ја, у Христа Бога благоверни и христољубиви деспот Стефан и христољубива госпођа и мајка ми кира Евгенија и веома вољени брат царства ми Вук, где год да се нађох у то време, имао сам за помоћника и сарадника Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа и његову пречисту владичицу Госпођу Богородицу и увек Деву Марију. И спомену царству ми госпођа и мајка ми, да деспотица кира Евпраксија да тражи од царства ми да, своје душе ради, приложи једно село дому пречисте Богоматере, обитељи царског и великог манастира Хиландара, који се налази у Светој Гори Атона. И видевши царство ми њено добро стремљење о својој души, договорих се са госпођом и мајком ми кира Евгенијом и са властелом царства ми да не занемарим њену молбу него да је са радошћу и усрдношћу испуним због њене велике љубави и старања које је за нас (имала), па изволи царство ми и даровах јој село Јаблчије у жупи левачкој, што га је као пронију држао Младен Псисин при господину и родитељу ми светоме кнезу. И тако дарова царство ми ово село са засеоком, и са оним што су им биле међе и атари, и са свим правинама у време господина ми и родитеља светога кнеза. И тако, дарова јој царство ми та села, да их има као своју баштину или купљеницу, да их приложи манастиру пречисте Богородице Хиландарске, како смо више рекли, да буду она села имовина царског и великог

¹⁹ Код Соловјева погрешно: до.

²⁰ Цитат из Библије: Јеванђеље по Матеју, 27 : 25.

Повеља деспота Стефана Лазаревића деспотици Јевпраксији

манастира Хиландара, као што су то и друге метохије (метохе) које су приложили света моја господа и ктитори, и цареви и краљеви, и господа српска. И молим онога који по вољи Божијој буде после нас владао, било да је брат царства ми, или син или унук или неко од ближих или даљих сродника наших, или, вољом Божијом, неко од туђих – да не поништи ово што је горе написано, него да га још више утврди и да чврсто стоји. Ако ли се ко дрзне да ово, горе написано, разори, тога да униште Господ Бог и пречиста Богомати Хиландарска, и уместо да му помогне, нека му буде противница овде и у дан страшнога искушења праведног судије Бога. И нека је проклет од свих светих који су икад Богу угодили, и да буде саучесник са онима који рекоше: „Крв његова на нама и на деци нашој“. Амин. У години 6913 (1405) индикт тринаести.

У Христа Бога благоверни и христољубиви господин Србима деспот Стефан.